

**Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.B**

DĚJEPIS

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, navazuje na výuku předmětu v nižším stupni gymnaziální výuky (včetně Kořenů evropské kultury) a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Jazyk a komunikace. Využívá společenskovední poznatky studenta získané v předchozím vzdělávání a dále je rozvíjí.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, přispívá k utváření historického vědomí i rozvíjení schopnosti aplikovat dějinnou zkušenost v současnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu, jiná realizována formou krátkodobých dílen či kurzů. Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova jsou realizovány v předmětu v příslušných ročnících tak, jak je patrné z poznámek a očekávaných výstupů v učebních osnovách. Také Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou částečně vkomponovány do předmětu, částečně se stávají náplní dílen rozpracovaných ve zvláštní kapitole ŠVP Student (Den památky obětí holocaustu, Den památky obětí komunistického režimu, Světová náboženství, Kulturně-historický kurz v Praze).

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	2	X
sexta	2	X
septima	3	X
oktáva	(3)	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako samostatný předmět v kvintě, sextě a septimě, jako volitelný v oktávě. Jako povinný je vyučován vždy v celé třídě s využitím odborné učebny pro výuku společenskovedních oborů. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti kvinty zpracovávají historické podklady pro kulturně-historický kurz v Praze a učí se tak pracovat s prameny sekundární povahy, studenti sexty analyzují vybraný primární pramen z fondů libereckého archivu nebo muzea,

studenti septimy si mohou dle vlastního zájmu zvolit i maturitní práci s historickým tématem.

Výuka je doplněna také jednodenními odbornými exkurzemi do Severočeského muzea, okresního archivu, a Krajské vědecké knihovny v Liberci (všechny ročníky dle potřeby).

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický pohled na skutečnost, ale i tím, že student vnímá sounáležitost s evropskou kulturou, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky a díky orientaci v historické zkušenosti lidstva rozvíjí vlastní pozitivní hodnotový systém, kultivuje vědomí své osobní, národní i evropské a globální identity. Při studiu dějin si studenti osvojují zásady heuristiky i zpracování odborného textu. Prostřednictvím dějepisu jsou vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce aktivně přijímali nové poznatky, pracovali s odbornou literaturou, atlasy i primárními prameny

získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů

vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup

učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů, jejich subjektivitu i možné nepřesnosti

pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene

vedeme studenty k tomu, aby získané informace dokázali co nejúčelněji využít ve svém studijním i osobním životě, v každé studované informaci nalézáme její aktuální přínos, nové poznatky uvádíme do kontextu s jinými obory či dějinnými etapami

rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života

vedeme studenta k chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase a prostoru a k synchronnímu i chronologickému posouzení a porovnání těchto proměn

při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů

společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě

různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii, motivaci i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

historická látka nabízí stále možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky

při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultaci studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností

vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení

při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem

podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení

při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat, aby se dokázali inspirovat také variantou či postupem, které sami dříve nepovažovali za správné či přínosné

Kompetence komunikativní

využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení nejen v rámci předmětu, ale i v běžném životě

v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby

v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních

při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech ve výuce využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...) k rozvoji komunikativních schopností studentů

různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím s vědomím důležitosti

vlastní přesvědčivé prezentace

průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti; porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti

vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování

vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost

prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti při exkurzích, projektové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů ve třídě

častou společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout, učíme jej toleranci i empatii

při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, oni sami jsou schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je

posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

pozitivní motivací a praktickým využitím oboru vedeme studenta k zodpovědnému přístupu k plnění všech úkolů a zájmu o předmět

na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem

pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaku i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je, bránit svá lidská práva i práva jiných

díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem

rozvíjíme studentovo vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou i pochopení civilizačního přínosu různých kultur

prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, zaujmout zodpovědný postoj

k současnosti i poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost za sebe
studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života

prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence k podnikavosti

usilujeme o to, aby si student z každé činnosti uměl vybrat jev, který jej osobnostně či profesně obohatí

podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady k řešení současných problémů

vedeme studenta k tomu, aby při výuce prosazoval vlastní iniciativu a tvořivost

na základě historických příkladů seznamujeme studenta s principy podnikání, poukazujeme na jeho možná rizika i dějinné možnosti jejich omezení

vedeme studenta k tomu, aby na základě zobecnění dějinných poznatků pochopil podstatu a zákonitosti podnikání, tržního mechanismu apod.

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Úvod do studia historie význam historického poznání pro současnost práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití</p>	<p><i>student charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace</i></p>	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají odborný text (průvodce pražskou historií)</p> <p>Součástí obsahu učiva je také půldenní dílna Den památky obětí holocaustu a týdenní kulturně-historický kurz v Praze</p> <p>Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, spolupráce při různých činnostech, autoevaluace, tolerance k práci druhých, inspirace historickým příkladem, morálka všedního dne)</p> <p>Realizována PT Multikulturní výchova, Mediální výchova (multikulturní terminologie, kritický rozbor informací, práce s textem)</p>

<p>Počátky lidské společnosti doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit) doba bronzová doba železná staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína)</p>	<p><i>student objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura</i> <i>zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku</i> <i>zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství</i> <i>popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin</i></p>	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik civilizace)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)</p>
<p>Náboženství polyteismus, přírodní náboženství christianizace, křesťanství, hereze, reformace, protireformace judaismus, islám a jejich význam v historii i současnosti asijská náboženství (hinduismus, buddhismus, konfuciánství...) kulty a sekty fundamentalismus</p>	<p><i>student vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv křesťanství na evropskou civilizaci</i> <i>objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím)</i> <i>objasní další neevropské náboženské a kulturní systémy</i> <i>orientuje se v historii nejrozšířenějších světových náboženství, chápe sepětí se současností jednotlivých církví</i> <i>odliší specifika jednotlivých církví s ohledem na liturgii, tradice, teologické zásady i spojitost s politikou a kulturou</i> <i>posoudí vliv světových náboženství na současnou celosvětovou politickou, společenskou, ekonomickou i kulturní situaci</i> <i>kriticky pracuje s primárním sekundárním dokumentem, vybrané klíčové údaje uvádí do vzájemných souvislostí na světová náboženství</i> <i>pohlíží s respektem, „očima druhého“, analyzuje cizí postoje a hodnoty a usiluje o jejich pochopení</i> <i>uznává rovnocennost všech vyznání, má vstřícný postoj k odlišnostem jiných církví a kultur a respektuje je</i></p>	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (respekt k odlišné víře a kultuře, úloha náboženství, rasová tolerance), Mediální výchova (práce s dokumentem)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)</p> <p>Téma rozšířeno v průběhu kurzu v Praze (mytologie ve výtvarném umění, dílna o židovských zvycích a tradicích v ŽMP)</p> <p>Součástí je třídenní dílna Světová náboženství</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p>

<p>Státy a vlády staroorientální despotie řecká polis, antická demokracie a jiné formy vlády ve starověkém Řecku politické subjekty starověkého Říma (skupiny a strany, osobnosti); římská republika, triumvirát a císařství středověký stát a jeho typy, jeho utváření, reprezentanti, příčiny nestability utváření národních států a jejich reprezentace ústavy a občanská práva absolutismus a stavovství novodobá demokracie a diktatura, totalitní režimy</p>	<p><i>student charakterizuje politický, hospodářský a vojenský význam státu v různých dějinných etapách doloží na konkrétních příkladech souvislost mezi formou vlády a společenským rozvrstvením zhodnotí význam činnosti konkrétních historických osobností v podmínkách státních reforem a společenských zvrátů popíše nástroje státní moci a mechanismy vládnutí v různých dějinných etapách bezpečně rozpoznává demokratické a nedemokratické principy a postupy</i></p>	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (demokracie, deportace), Mediální výchova (rozběr antických dokumentů)</p> <p>Využití učiva společenskovědních oborů, kořenů evropské kultury, zeměpisu a literatury</p>
<p>Konflikty a jejich řešení řecko-perské války, punské války války za ovládnutí středoevropského prostoru náboženské války třicetiletá válka napoleonské války války za nezávislost (USA, Polsko, Balkán) válečné konflikty ve 20. století</p>	<p><i>student charakterizuje příčiny a důsledky konkrétních válek uvažuje o mírových možnostech řešení konfliktů v minulosti jako o možné neuskutečněné alternativě rozpoznává význam a důležitost strategie, taktiky a techniky ve válečných konfliktech naplňuje historickými argumenty pojmy hrdinství, zrada, válečné zločiny a krutost, osobní statečnost, mírová iniciativa, pacifismus a humanitární právo</i></p>	<p>Realizována PT témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (formování středověké Evropy),</p> <p>Multikulturní výchova (multikulturalita středověké Evropy)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, kořenů evropské kultury, cizích jazyků, literatury</p> <p>Realizováno PT Multikulturní výchova (střet kultur a náboženství, fundamentalismus, islamizace apod., nutnost tolerance – historické projevy), Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>

<p>Rovnost a nerovnost ve společnosti neolitická revoluce jako předpoklad majetkové nerovnosti otroci a svobodní v antické společnosti rovnost a nerovnost ve středověké společnosti emancipační hnutí proletariátu a ostatních sociálních skupin 19. a 20. století sociální stát, jeho vznik a současné problémy</p>	<p><i>student vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti charakterizuje příčiny sociální nerovnosti a její důsledky v různých etapách vývoje lidské společnosti rozpoznává vztah mezi hospodářskou a společenskou (politickou) nerovností; vysvětlí postavení žen v minulosti charakterizuje postavení jednotlivých společenských vrstev v různých vývojových etapách lidské společnosti uvádí příklady sociálních konfliktů a revolucí, jejich výsledky a důsledky objasňuje úspěchy a omyly (zločiny) při řešení rovnosti a nerovnosti v 19. a 20. století</i></p>	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací) Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
--	--	--

S E X T A

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
--------------	--------------------------	-----------------

<p>Migrace - prolínání a střety kultur, expanze, kolonizace, dekolonizace velká řecká kolonizace „stěhování národů“ vnitřní a vnější kolonizace na našem území křížácké výpravy arabská, mongolská a turecká expanze do Evropy zámořské výpravy a objevy ideologické, politické a hospodářské důsledky zámořských výprav vytváření koloniálních soustav evropskými velmocemi příklad národně osvobozenického boje a problémy nově vzniklých států sociální migrace nucené transfery obyvatelstva v 19. a 20. století</p>	<p><i>student charakterizuje příčiny migrace obyvatelstva hodnotí různé typy migrace (dobrovolná, nucená; hospodářská, politická); své hodnocení podporuje historickými argumenty objasňuje hospodářské, sociální (politické) a kulturní důsledky migrace uvádí na příkladech základní principy tolerance a netolerance kultur při vzájemném setkávání interpretuje konkrétní lidský příběh ovlivněný migrací charakterizuje křížácké války jako ideologický import křesťanství do islámského a pohanského světa charakterizuje důsledky turecké expanze pro evropské země objasní příčiny koloniální expanze a její důsledky pro koloniální velmoci i pro kolonizovanou populaci na konkrétním příkladu objasní problém dekolonizace a problémy rozvojových zemí</i></p>	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí obsahu učiva je také půldenní projekt Den památky obětí komunistického režimu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, komunikace, autoevaluace, tolerance k práci druhých, morálka všedního dne, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury), Multikulturní výchova (střety kultur a náboženství v dějinách, úsilí o toleranci), Mediální výchova (práce s historickým dokumentem)</p> <p>V tématu realizováno průřezové téma Environmentální výchova (zemědělská půda, lesy a feudalismus)</p>
<p>Práce a každodennost vznik zemědělství, řemesla a obchodu postavení pracujících a vztah k práci v antických a staroorientálních státech feudální výrobní způsob, venkov a zemědělství, rozvoj řemesel a obchodu urbanizace a industrializace monopolizace a globalizace každodennost a alternativy trávení volného času; sport a zdravý životní styl</p>	<p><i>student objasní význam práce pro rozvoj lidské společnosti objasní postavení společenských vrstev reprezentujících výrobní způsob dané etapy společenského vývoje charakterizuje postavení žen v každodenním životě společnosti v průběhu dějinného vývoje při posuzování pracovních činností, rozlišuje mezi ekologickým a ekonomickým efektem vysvětlí prudké změny v každodenním životě v důsledku urbanizace a industrializace v 19. století charakterizuje způsob trávení volného času v jednotlivých dějinných etapách</i></p>	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury</p> <p>Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>

<p>Ideje a ideály kalokagathia a její vyjádření v řeckém umění římský portrét a římské užité umění antické kulturní dědictví románská kultura, gotika, renesance a humanismus baroko, rokoko, klasicismus, osvícenství romantismus, nacionalismus, liberalismus, socialismus demokratické ideje, fašismus a nacismus, komunismus věda v moderní době - úspěchy a zneužití</p>	<p><i>student rozpozná a charakterizuje souvislost mezi společenskými idejemi a jejich uměleckým ztvárněním vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv antiky, judaismu a křesťanství na evropskou civilizaci objasní význam klášterů a univerzit jako kulturních a ideologických center středověku a raného novověku charakterizuje ideové směry 18. a 19. století a uvádí konkrétní příklady jejich projevů ve společenské realitě vysvětlí příčiny prudkého vědeckého rozvoje 19. a 20. století a jeho vliv na vývoj společnosti</i></p>	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p> <p>Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
---	---	--

<p>Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti osvícenství velké revoluce - francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, revoluce 1848 Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře utváření novodobých národních společností (zejména české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních skupin předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do první světové války vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer první světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle epoque“ přelomu 19. a 20. století</p>	<p><i>student určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, popíše základní typy parlamentních státních systémů vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu včetně jeho specifických rysů charakterizuje proces modernizace společnosti, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období</i></p>	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků Realizováno PT Environmentální výchova (technika a proměny přírody, přírodní vědy a společnost)</p>
--	---	---

S E P T I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky

<p>Moderní doba - situace v letech 1914-1945 první světová válka, české země v době první světové války, první československý odboj revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci versailleský systém a jeho vnitřní rozpory vznik Československa, Československo v meziválečném období Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek mnichovská krize a její důsledky kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport) druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, válečné zločiny, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, druhý československý odboj</p>	<p><i>student charakterizuje dvě světové války, objasní hlavní události; dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky těchto konfliktů</i> <i>uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku vymezí základní znaky hlavních politických nedemokratických ideologií a dovede je srovnat s hodnotami a principy demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jim čelit</i> <i>vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů</i> <i>popíše a zhodnotí životní způsob v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury</i></p>	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí učiva je také půldenní dílna Den památky obětí holocaustu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Soudobé dějiny – bipolární svět Evropa a svět po 2. světové válce (OSN, princip sociálního státu v Evropě) východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc životní podmínky na obou stranách „železná opona“ (každodenní život, kultura) konflikty na Blízkém východě dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm-ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě</p>	<p><i>student charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR, situaci ve střední Evropě a situaci v naší zemi porovná a vysvětlí politiku a způsob života v nedemokratických společnostech a v demokraciích</i></p>	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>

<p>Soudobé dějiny – problémy současnosti pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě mimoevropské civilizační okruhy globalizace globální problémy moderní společnosti</p>	<p><i>student popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; popíše základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování objasní hlavní problémy a specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí objasní specifika a význam islámské (popř. jiné neevropské) kultury v moderním světě vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje</i></p>	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p> <p>Téma doplněno o odbornou exkurzi do krytu CO v Liberci</p>
--	--	---

O K T Á V A

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
--------------	--------------------------	-----------------

<p>Regionální dějiny nejvýznamnější archeologické památky našeho regionu středověké osídlování severních Čech a založení města vývoj v období prvních významných vlastníků libereckého panství Biberštejnů hospodářský vzestup v období Redernů a Albrechta z Valdštejna Gallasovská panství v severních Čechách a další hospodářský vzestup Liberce selská povstání a další nepokoje vývoj v 19. století vývoj v první polovině 20. století národnostní složení a mnichovská krize Liberec jako součást Třetí říše odsun Němců Liberec po druhé světové válce významné události druhé poloviny 20. století (1968, 1989)</p>	<p><i>student rozpozná souvislost mezi obecnými (celospolečenskými, světovými) tendencemi a konkrétními (lokálními nebo regionálními) společenskými jevny charakterizuje případné shody nebo odlišnosti mezi obecným a lokálním (regionálním) a vysvětluje jejich příčiny</i></p>	<p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, kooperace, tolerance, rozvoj historického i kritického myšlení) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>téma doplněno odbornou exkurzí do Severočeského muzea v Liberci</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Významné mezníky v dějinách diplomacie 20. století svět na prahu 20. století, předválečná diplomacie versaillesko-washingtonský systém meziválečné diplomatické aktivity diplomacie za 2. světové války, Postupimská konference poválečné uspořádání světa, významné mezinárodní konference a mírové dohody OSN, NATO, EU a další mezinárodní organizace</p>	<p><i>student charakterizuje konflikty mezi velmocemi na přelomu století, jejich příčiny a snahy o diplomatické řešení zhodnotí funkčnost Trojspolku a Trojdhody a vymezí jejich úlohu v dějinách mezinárodních vztahů posoudí úlohu velmocí v průběhu 1. světové války a jejich podíl na mírových jednáních vystihne příčiny a důsledky vstupu USA do války zhodnotí pozitiva i negativa versaillesko- washingtonského systému a úlohu Společnosti národů popíše a zobecní základní rysy mezinárodní politiky ve 20. a 30. letech se zřetelem na postavení USA, VB, Francie, Německa a SSSR, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii vysvětlí postoi západních</i></p>	<p>Realizována průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (mezinárodní spolupráce a její úskalí, vnímání problematiky evropské integrace), Multikulturní výchova (multikulturní svět a místo studenta v něm, respekt, historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>

*demokracií k fašistickému Německu, Itálii a Japonsku
zhodnotí úlohu Atlantické charty a Velké trojky v boji proti fašistickému bloku
orientuje se v závěrech konferencí v Casablance, Teheránu, Jaltě a Postupimi a vymezí jejich význam pro další vývoj Evropy i světa
chápe úlohu OSN v poválečných dějinách i v současnosti
objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR a vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu, kriticky hodnotí úlohu velmocí po r. 1945
na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí, zhodnotí úlohu vojenských bloků
rozpad koloniálního systému uvede do souvislostí s mezinárodními politickými trendy doby před- i poválečné
chápe kořeny hnutí nezúčastněných popíše a zhodnotí proces evropské integrace
charakterizuje proměny vztahů mezi USA a SSSR ve 2. polovině 20. století se zaměřením na jednání o odzbrojení
vysvětlí hlavní příčiny rozpadu bipolárního světa, charakterizuje je a poukáže na nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě
vymezí nebezpečné rysy konfliktů přelomu 20. a 21. století (Jugoslávie, Irák, Afghánistán)
orientuje se v současných diplomatických aktivitách*

<p>Kořeny evropské kultury kultura, civilizace a její rysy antická mytologie biblická dějprava keltská a slovanská mytologie</p>	<p><i>student vymezí pojmy civilizace a kultura, na konkrétních příkladech uvede proměny civilizace a kultury v čase orientuje se v antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace, analyzuje náboženské představy člověka a jejich vliv na tehdejší společnost zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a využije získané poznatky k charakteristice a pochopení díla s antickými motivy chápe význam Bible jako historického pramene, objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší i současnou civilizaci vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě umění a etiky vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici objasní historickou podstatu Vánoc a Velikonoc, podstatu křesťanských zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho „popularity“ i jeho vliv na utváření středověké a novověké Evropy a formování mezilidských vztahů rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném porovná starověké mytologie s keltskou a slovanskou, vyhledává shodné rysy i možnosti vzájemného vlivu</i></p>	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (komparace, kořeny evropské kultury a její regionální specifika, polemika, věcná argumentace), Multikulturní výchova (náboženská tolerance a kulturní identita)</p> <p>Téma doplněno odbornou exkurzí do Oblastní galerie v Liberci (mytologické náměty ve výtvarném umění)</p> <p>Využití učiva kořenů evropské kultury, literatury a estetických oborů</p>
--	---	--

<p>Základní prameny ke studiu českých dějin diplomatika a její zásady edice státních listin edice urbaniálních záznamů, Berní rula, Tereziánský katastr periodika jako primární pramen historického poznání</p>	<p><i>student si osvojí zásady diplomatiky chápe rozdíl mezi původním a editovaným pramenem, využívá výhod editace pro heuristickou práci orientuje se v základních pramenných edicích k českým dějinám, porovnává je a hodnotí oceňuje význam periodik jako primárního pramene a ovládá zásady kritické práce s publicistickými zprávami</i></p>	<p>Realizováno PT Mediální výchova</p>
<p>Součástí obsahu učiva v každém ročníku je připomenutí významných dní a výročí, především: Den české státnosti Den vzniku samostatné ČSR Den boje za svobodu a demokracii Den přistoupení ČR k NATO Den vstupu ČR do EU Den vítězství Kořeny a tradice významných církevních svátků (advent, Vánoce, Velikonoce, Cyril a Metoděj, Hus)</p>		

VIII.2.B – Dějepis